

ปัจจัยการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในจังหวัดพิษณุโลก

DECISION FACTORS FOR TOURISM OF ELDERLY IN PHITSANULOK PROVINCE

ศุจินธร ทรงสิทธิเดช*, กฤตยา วงษ์เมือง, สโรชา ศรีสุภา, ชัชพงศ์ แย่งเพชร

Suchinthorn Songsittidet*, Krittiya Wongmeaung, Sarocha Srisupa,

Chatcahpong Yangphet

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อ.เมือง จ.พิษณุโลก ประเทศไทย 65000

Faculty of Industrial Technology, Pibulsongkram Rajabhat University, Muang, Phitsanulok, Thailand, 65000

*Corresponding author e-mail: suchinthorn.s@psru.ac.th

วันที่รับระบบ 10 กันยายน 2564

วันที่แก้ไขบทความ 2 ธันวาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ 2 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยว และ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุจำนวน 400 คน โดยออกแบบและทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวและข้อมูลพื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นต้น จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่า ความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับข้อมูลพื้นฐาน ด้านพฤติกรรมของผู้ร่วมเดินทาง พบว่า ปัจจัยด้านเพศมีผลต่อผู้ร่วมเดินทางในทิศทางตรงข้าม และด้านระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์สูงสุดในทางตรงข้าม แหล่งท่องเที่ยวที่ผู้สูงอายุให้ความสนใจมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และผลที่ได้จากการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analytical hierarchy process: AHP) พบว่า ปัจจัยลำดับแรก คือ สิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 42.00 รองลงมาคือ การดูแลความปลอดภัย ร้อยละ 27.00 สภาพแวดล้อม ร้อยละ 19.00 และฤดูกาลสำหรับท่องเที่ยว ร้อยละ 11.00 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, การท่องเที่ยว, การวิเคราะห์ตามลำดับชั้น

Abstract

The objectives of this research work were 1) to study tourism behavior and 2) to study factors affecting tourism in Phitsanulok Province. A sample of 400 elderly people was selected and collected by using a questionnaire to analyze the relationship between tourism behavior and the respondents' baseline data, for example gender, age, status, education, occupation and monthly income, etc. From the results of statistical data analysis, it was found that the correlation of travel frequency was in the same direction as the baseline data. Regarding the behavior of the travel companions, it was found that the gender factor influenced the travel companion in the opposite direction. In terms of travel time, it was found that sex factors had the highest correlation in the opposite direction. The attraction that the elderly is most interested in is eco-tourism and the results obtained from Analytical Hierarchy Process (AHP) found that the first factor was Facilities are 42.00%, security 27.00%, environment 19.00%, and season of tourism 11.00%, respectively.

Keywords: Elderly, Tourism, Analytical hierarchy process

1. บทนำ

สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทยปัจจุบันพบว่ามีจำนวนสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (2562) ได้กล่าวไว้ว่า สมาชิกอาเซียนหลายประเทศที่กำลังเป็นสังคมสูงวัย โดยอัตราผู้สูงอายุของไทยสูงเป็นลำดับที่ 2 ของอาเซียน โดยมีจำนวน 11.6 ล้านคนคิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งประเทศ มากกว่าจำนวนเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปีที่มีจำนวน 11.4 ล้านคนเนื่องจากอัตราการเกิดมีแนวโน้มลดลง และได้คาดการณ์ไว้ว่า พ.ศ. 2566 จะมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอีกปีละหนึ่งล้านคน จึงควรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นภายใต้มิติต่าง ๆ เช่น สุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และกายภาพแวดล้อม การดำรงชีวิตในวัยเกษียณจำเป็นต้องมีการวางแผนจุดมุ่งหมายการดำรงชีวิตในบั้นปลายเช่นนี้ต้องมีความยืดหยุ่นมีกิจกรรมร่วมกับสังคมตามสภาพของร่างกาย การวางแผนจึงเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนทางการเงิน การวางแผนด้านสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ หรือการวางแผนการท่องเที่ยว ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในวัยเกษียณทั้งสิ้น

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในฐานะเป็นกลไกในการช่วยรักษาเสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุจะเป็นไปตามหลักยุทธศาสตร์ต่าง ๆ โดยระบุตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 ที่สัมพันธ์กับการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงอายุมักจะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Sriampornekkul & Chuntuk, 2018) จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดหนึ่งในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างที่สะท้อนว่ามีศักยภาพทั้งในภาคเกษตรภาคอุตสาหกรรม และการบริการ ซึ่งอัตราการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม มีแนวทางการพัฒนาที่สนับสนุนด้านท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ โดยพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าและบริการ การพัฒนาด้านการตลาด ซึ่งล้วนเป็นการส่งเสริมให้เกิดแผนการปรับปรุงและเพิ่มโอกาสการท่องเที่ยวให้แก่ผู้สูงอายุ การพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การตัดสินใจท่องเที่ยวเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ด้านพฤติกรรมของการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ

ผู้ศึกษา	ปัจจัย					
	Mode	Facilities	Seasonal	Travel Time	Notification	Environmen
พิรณันท์ นายอง (2553)		✓			✓	✓
สุทิพย์พร โชติรัตนศักดิ์ (2558)	✓	✓				✓
ธนาวุฒิ ตรงประวีณ (2560)			✓			✓
ดำรงชัย ชีวะสุขะ (2560)			✓		✓	✓
เจตศักดิ์ มานะ (2559)	✓	✓		✓		
อำไพพรรณ รัตนปราณี (2550)		✓	✓			✓
ผุสดี ภูชาภิรมย์ (2552)	✓				✓	✓
รังสรรค์ เพ็งพัด (2554)	✓				✓	

กิจกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นทางเลือกด้านการสันทนาการสำหรับผู้สูงอายุเพื่อเสริมสร้างสุขภาพทางกายและใจ (ปรารธนา, 2553) หากคนไทยเกษียณออกจากการทำงานตั้งแต่ยังเป็น

ผู้สูงอายุวัยต้น ๆ ก็จะมีเวลาในชีวิตเหลืออยู่ต่อไปโดยไม่ทำงานอีกยาวนาน ทั้งที่ยังมีสุขภาพแข็งแรง และยังมีพลังกลับหยุดหรือเลือกที่จะเกษียณตนเองจากกำลังแรงงานของประเทศ ด้วยเหตุผล เพื่อต้องการพักผ่อน ช่วงเวลาหลังเกษียณเป็นช่วงเวลาที่ทำให้ผู้สูงอายุได้ลองทำกิจกรรมใหม่ และแสวงหาความสุขให้กับตนเองเป็นหลัก โดยประยุกต์ใช้ Analytic hierarchy process (AHP) เป็นวิธีวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจแบบวิเคราะห์ลำดับขั้น (อติศักดิ์ และชูศรี, 2554) เหมาะต่อการตัดสินใจส่วนบุคคลที่เรียบง่ายจนถึงการตัดสินใจที่ซับซ้อน (Luis, 1990) ผ่านการเปรียบเทียบแบบคู่ปัจจัยเพื่อให้ได้ลำดับความสำคัญ (Thomas, 2008) ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญนำมาสู่แนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมปัจจัยการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุเพื่อเป็นการส่งเสริมและเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดี โดยใช้กรณีศึกษาผู้สูงอายุจังหวัดพิษณุโลกเพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้สูงอายุและเสริมสร้างความสุขในการท่องเที่ยวให้กับผู้สูงอายุ

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุจังหวัดพิษณุโลก
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจท่องเที่ยวของผู้สูงอายุจังหวัดพิษณุโลก

3. วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในจังหวัดพิษณุโลก จากข้อมูลสำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2562) พบว่า จำนวนประชากรจังหวัดพิษณุโลกมีทั้งหมด 863,367 คน และข้อมูลสำนักสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก (2562) แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่อาศัยและมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพิษณุโลกทั้งหมด 134,976 คน ซึ่งแบ่งประเภทผู้สูงอายุไว้ทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มช่วยเหลือตนเองและคนอื่นได้ (ติดสังคม) กลุ่มช่วยเหลือตนเองได้แต่ช่วยเหลือคนอื่นไม่ได้ (ติดบ้าน) และกลุ่มช่วยเหลือตนเองไม่ได้ (ติดเตียง) โดยกลุ่มประชากรเป้าหมายที่สนใจศึกษาคือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มที่ 1 นั่นคือ ผู้สูงอายุกลุ่มช่วยเหลือตนเองและคนอื่นได้ (ติดสังคม) มีจำนวน 117,626 คน เนื่องด้วยศักยภาพที่ยังสามารถสร้างกิจกรรมให้เกิดแรงบันดาลใจเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจท่องเที่ยวได้ ด้วยวิธีการการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ของ Taro ผู้วิจัยได้เลือกระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ($e=0.05$) จำนวนประชากรเป้าหมาย (N) ทั้งสิ้น 117,626 คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างที่ได้คือ 398.644 คน หรือประมาณ 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่ได้รับจากผู้สูงอายุโดยตรงตามความเป็นจริงของข้อมูลที่ทันต่อ

เหตุการณ์ ทันสมัย น่าเชื่อถือและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ โดยพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเพื่อปรับใช้ในการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) วัดด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองพิษณุโลก โดยอาศัยการประยุกต์ใช้ AHP เพื่อหาน้ำหนักของปัจจัยในการตัดสินใจท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวก ฤดูกาลท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม และการดูแลความปลอดภัย

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และประยุกต์เป็นโครงสร้างแบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้สูงอายุ 2) ลักษณะการเดินทางและวัตถุประสงค์ของการเดินทาง 3) การเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยด้วย AHP 4) ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว และ 5) ข้อเสนอแนะทั่วไปในการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการรวบรวมข้อมูลทั่วไป

ผลการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ช่วงอายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ข้อจำกัดด้านกายภาพทางสุขภาพ และลักษณะการอาศัยอยู่ แสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	223	55.75
หญิง	177	44.25
อายุ		
60-69 ปี	254	63.50
70-79 ปี	125	31.25
80 ปีขึ้นไป	21	5.25
สถานภาพ		
โสด	68	17.00
สมรส	228	57.00
หม้าย	80	20.00

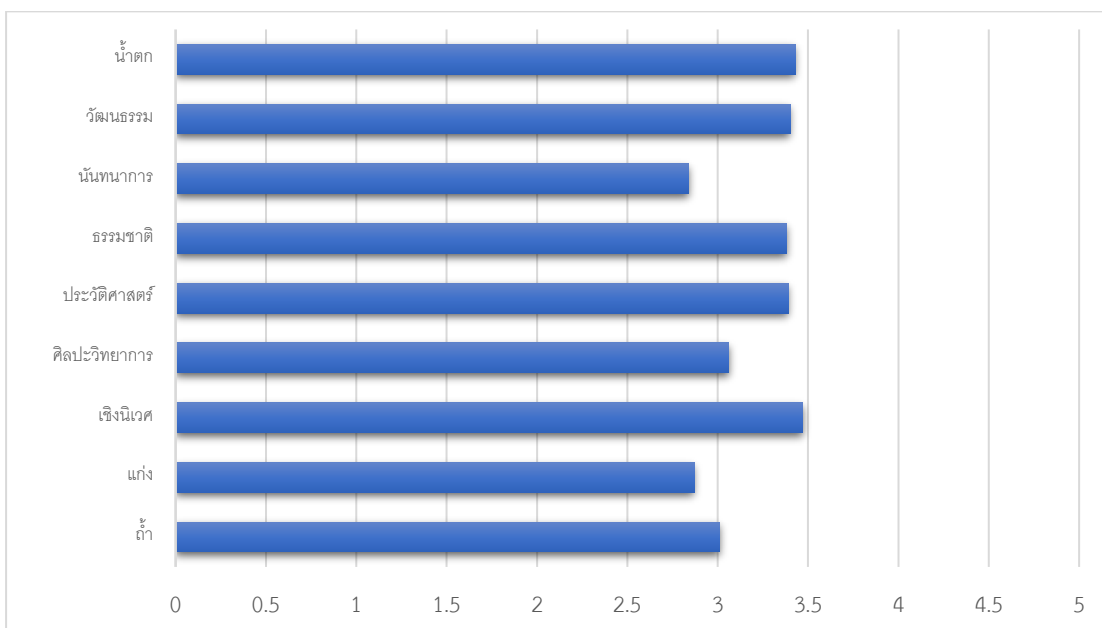

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หย่าร้าง	24	6.00
สถานภาพ		
โสด	68	17.00
สมรส	228	57.00
หม้าย	80	20.00
หย่าร้าง	24	6.00
การศึกษา		
ประถมศึกษา	263	65.75
มัธยมศึกษาตอนต้น	53	13.25
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	10	2.50
อนุปริญญา / ปวส.	11	2.75
ปริญญาตรี	29	7.25
อื่นๆ	34	8.50
อาชีพ		
เกษตรกร	188	47.00
ธุรกิจแฟรนไชส์	17	4.25
Influencer บนโลกออนไลน์	1	0.25
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	77	19.25
ฟรีแลนซ์ / ที่ปรึกษาให้กับ องค์กรต่าง ๆ	5	1.25
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	58	14.50
ปล่อยเช่าอสังหาริมทรัพย์	11	2.75
ลงทุนปันผล/สลากออมสิน	13	3.25
อื่น ๆ	30	7.50

4.2 การให้คะแนนความสนใจประเภทแหล่งท่องเที่ยว

จากการจำแนกประเภทของแหล่งท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยพบว่า ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความสนใจท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยได้จัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวของ จังหวัดพิษณุโลกตามข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่มีในจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย ถ้ำ แก่ง เขื่อนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ศิลปะวิทยาการ ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ นันทนาการ วัฒนธรรม และน้ำตก พบว่า ผู้สูงอายุให้ความสนใจมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (เช่น หมู่บ้านร่องกล้า) และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (เช่น ศูนย์เรียนรู้ช้างทรัพย์ไพรวัลย์) เป็นประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจน้อยที่สุด แสดงดังนี้

ภาพที่ 1 การให้คะแนนความสนใจท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ

4.3 พฤติกรรมท่องเที่ยวและวัตถุประสงค์ของการเดินทางของผู้สูงอายุ

ผลการศึกษาจะเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว ผู้ร่วมเดินทาง มีผลเป็นดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปและพฤติกรรมการท่องเที่ยว

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	Pearson correlation (r)					
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้
ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว	0.023	0.115	0.119	0.114	0.161	0.169
ผู้ร่วมเดินทางไปท่องเที่ยว	-0.110	0.049	0.14	0.074	0.024	0.084
ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว	-0.046	0.015	0.044	-0.039	-0.022	0.106

จากตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ของข้อมูลพื้นฐานในทิศทางเดียวกัน โดยรายได้ต่อเดือนมีผลต่อความสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวมากที่สุด เมื่อพิจารณาพฤติกรรมด้านผู้ร่วมเดินทาง พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อสถานภาพสูงที่สุดโดยปัจจัยเพศมีผลต่อผู้ร่วมเดินทางในทิศทางตรงข้าม สุดท้ายพิจารณาพฤติกรรมด้านระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า รายได้ต่อเดือนมีผลต่อระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวสูงที่สุด โดยปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์สูงที่สุดในทางตรงข้าม

4.4 การตัดสินใจโดยใช้ลำดับชั้น (Analysis hierarchy process: AHP)

การวิเคราะห์ปัจจัยการตัดสินใจท่องเที่ยวของผู้สูงอายุด้วยการประยุกต์ใช้ AHP ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจของผู้สูงอายุเป็นดังนี้

ตารางที่ 4 เมตริกซ์การเปรียบเทียบเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจเป็นรายคู่

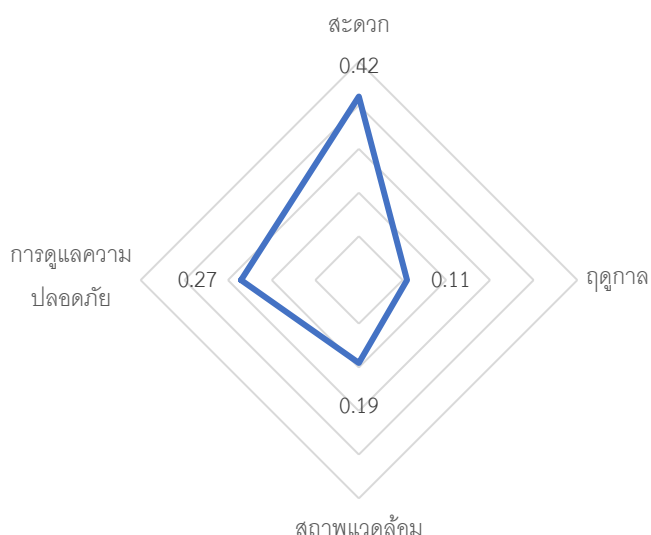
เกณฑ์	สิ่งอำนวยความสะดวก	ฤดูกาล	สภาพแวดล้อม	การดูแลความปลอดภัย
สิ่งอำนวยความสะดวก	1.00	1.56	2.30	8.77
ฤดูกาล	0.64	1.00	0.21	0.33
สภาพแวดล้อม	0.43	4.76	1.00	0.16
การดูแลความปลอดภัย	0.11	3.03	6.25	1.00

การคำนวณ Normalize และค่า Eigenvector ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 การคำนวณค่า Eigenvector

เกณฑ์	สิ่งอำนวยความสะดวก	ฤดูกาล	สภาพแวดล้อม	การดูแลความปลอดภัย	ผลรวม	Eigenvector
สิ่งอำนวยความสะดวก	0.46	0.24	0.24	0.85	1.70	0.42
ฤดูกาล	0.29	0.10	0.02	0.03	0.44	0.11
สภาพแวดล้อม	0.20	0.46	0.10	0.02	0.78	0.19
การดูแลความปลอดภัย	0.05	0.29	0.64	0.10	1.08	0.27
ผลรวมแนวตั้ง	1.00	1.00	1.00	1.00	4.00	1.00

จากตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเที่ยวของผู้สูงอายุ พบว่า ค่า $\lambda_{\max} = 4.07$ ค่า $CI = 0.07$ ค่า $CR = 0.08$ แสดงลำดับของปัจจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

จากภาพที่ 2 ปัจจัยลำดับแรกคือ สิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 42.00 รองลงมาคือ การดูแลความปลอดภัย ร้อยละ 27.00 สภาพแวดล้อม ร้อยละ 19.00 และฤดูกาลสำหรับท่องเที่ยว ร้อยละ 11.00 ตามลำดับ

5. สรุปผลและการอภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในพิษณุโลก โดยการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 55.75 รองลงมาเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 44.25 เป็นผู้สูงอายุวัยต้น คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมาคือวัยกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.25 วัยปลาย คิดเป็นร้อยละ 5.25 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 65.75 และประกอบอาชีพเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 47.00 รายได้ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5,000 บาท สุขภาพร่างกายส่วนใหญ่แข็งแรงดี และมีลูกหลานคอยดูแลโดยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ผู้สูงอายุให้ความสนใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่าประเภทอื่น ๆ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ความสัมพันธ์ของความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับข้อมูลพื้นฐานในทิศทางเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านผู้ร่วมเดินทางกับปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้าม และ

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวปัจจัยด้านเพศและรายได้ความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้ามเช่นกัน

กระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น พบว่า ปัจจัยที่มีค่าน้ำหนักในการตัดสินใจท่องเที่ยวมากที่สุดคือ สิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาคือ การดูแลความปลอดภัย ร้อยละ 27 สภาพแวดล้อม และฤดูกาลสำหรับท่องเที่ยว ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะด้านปฐมภูมิจากแบบสอบถามเท่านั้น ควรมีการศึกษาต่อยอดขยายผลเชิงลึกต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวอื่นและครอบคลุมถึงแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้สำหรับเป็นแนวทางการจัดการท่องเที่ยวแก่ผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษานี้ทำให้พบว่า การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุนั้นสร้างโอกาสด้านการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดพิษณุโลก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีความพร้อมในศักยภาพการใช้จ่ายและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต ทั้งการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวแบบ New Normal และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อสนับสนุนให้เกิดการกระตุ้นด้านการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยและมั่นคงในอนาคต

6. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก. ค้นจาก <https://thailandtourismdirectory.go.th/th>
- เจิดศักดิ์ มานะ. (2559). แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยววัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- ดำรงชัย ชีวะสุขะ. (2560). รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเกาะช้างตามยุทธศาสตร์ของโครงการคาร์บอนต่ำขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- ธนาวุฒิ ตรงประวีณ. (2560). อิทธิพลของสปีในสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความเครียดของผู้สูงอายุชาวไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ปรารธนา ศิริเบ็ญนรัตน์. (2553). รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญในเขตเทศบาล จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- ผุสดี ภูษณาภิรมย์. (2552). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ
กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี. **วารสารคณะพลศึกษา**, 15(2), 38-
47.
- พिरานันท์ นายอง. (2553). **ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยของนักท่องเที่ยวชาวไทย.**
(รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2562). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ปี 2562. ค้น
จาก <http://thaitgri.org>
- รังสรรค์ เพ็งฟัด. (2554). **การศึกษาศักยภาพแหล่งธรณีวิทยาในจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อเป็น
ศูนย์บริการวิชาการและแหล่งท่องเที่ยว.** (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์,
เพชรบูรณ์.
- สุทิพย์พร โชติรัตนศักดิ์. (2558). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
อย่างยั่งยืนในเขตกรุงเทพมหานคร.** (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก. (2562). **ข้อมูลประชากรจังหวัด
พิษณุโลก พ.ศ. 2562.** ค้นจาก <http://phitsanulok.m-society.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี.** ค้นจาก
<http://library.nhrc.or.th/ulib/dublin.php?ID=10506>
- สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2562). **จำนวนประชากรจังหวัด
พิษณุโลก พ.ศ.2562.** ค้นจาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/pk/pk_62.pdf
- สำนักสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก. (2562). **บทวิเคราะห์ผู้สูงอายุ ปี พ.ศ.2562 จังหวัดพิษณุโลก.**
สำนักสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก, พิษณุโลก.
- อดิศักดิ์ อีรานูพัฒนาและชูศรี เที้ยศิริเพชร. (2554). การจัดลำดับความสำคัญของมาตรวัดและ
กระบวนการหลักของโซ่อุปทาน โดยวิธีแบบจำลองกระบวนการตัดสินใจแบบวิเคราะห์ลำดับ
ชั้น. **จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**, 33(1), 1-32.
- อำไพพรรณ รัตนปานิ. (2550). **แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี,
กรุงเทพมหานคร.
- Luis, G. V. (1990). An overview of the Analytic Hierarchy Process and its applications.
European Journal of Operational Research, 48, 2-8.
- Sriampornekkul, L., & Chuntuk, T. (2018). Quality Tourism for Senior Tourists. **Journal
of Humanities and Social Sciences**, 4(1), 12 - 28.

Thomas, L.S. (2008). Decision making with the analytic hierarchy process. **International Journal of Services Sciences**, 1(1), 83-98.